

18 ก.ค. 44

สำนักบรรณสารการพัฒนา
Library and Information Center NIDA

อนุสาร

จดหมายเหตุ

ISSN 0125-2461 ปีที่ 27 ฉบับที่ 274 เมษายน 2544

*การศึกษาใหม่
คนไทยยุคใหม่*

Ministry of University Affairs
<http://www.inter.mua.go.th>

ไทยช่วยไทย กินของไทย ใช้ของไทย เทียวเมืองไทย ร่วมใจประหยัด

อ นุ ส า ร

อุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่ ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง

- การศึกษาใหม่ คนไทยยุคใหม่

หน้า

3

- กลยุทธ์การพัฒนาอุดมศึกษา เพื่อเข้าสู่สังคมความรู้ ของทบวงมหาวิทยาลัย

12

- ประมวลภาพภารกิจผู้บริหาร

21

ที่ปรึกษา

รศ.วันชัย ศิริชนะ
 รศ.สงคราม เหลืองทองคำ
 นายสุชาติ เมืองแก้ว
 รศ.สมศักดิ์ จักรไพวงศ์
 นางพัชรี พิทยขवाल

บรรณาธิการ

นายกมล ศรีประสานท์

กองบรรณาธิการ

นางสาวปิยาณี วิริยานนท์
 นายदनุพล อุ่นจินตามณี
 นางสาวจรินทร์ ธนาศิลปินกุล
 นางปราณี ชื่นอารมณท์
 นางสาวชุลีกร ภูบุญเจริญไชย
 นายพรชัย สิทธินันท์
 นายบุญคง สีเสน
 นายจรัส เล็กเกาะทวด
 นายอุดมศักดิ์ ศรีแก้ว
 นายวิรัตน์ มานะมุตติ

เจ้าของ ทบวงมหาวิทยาลัย โทร. 245-8323, 245-8923 FAX. 245-8923, 245-8930

ผู้โฆษณา นางสาวปิยาณี วิริยานนท์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 2153612, 2183563-4

10 ก.ย. 2544

การศึกษาใหม่ คนไทยยุคใหม่

บทนำ : โลกและความเปลี่ยนแปลง

ในสภาพปัจจุบัน ระบบเศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น กระแสเศรษฐกิจโลกมุ่งสู่การเคลื่อนย้ายเงินทุนและการลงทุนในต่างประเทศอย่างเสรี มีการขยายตัวของระบบการค้าเสรีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค โดยมุ่งหวังการประสานประโยชน์เพื่อนำไปสู่การมีศักยภาพการแข่งขันในระดับประเทศและสร้างพลังต่อรองระดับภูมิภาคมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกดังกล่าวนี้ เรียกว่า “เศรษฐกิจใหม่”

1. เศรษฐกิจใหม่ (New Economy) เป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานหรือปัจจัยหลักในการก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเศรษฐกิจใหม่จะมีความเป็นพลวัตสูงอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้เกิดการเชื่อมโยง เกิดเครือข่ายทั่วโลก ทำให้ระดับการแข่งขันในการทำธุรกิจจากเดิมที่แข่งขันกันภายในประเทศหรือภูมิภาค กลายเป็นการแข่งขันระดับโลก รวมทั้งการแข่งขันที่สูงขึ้นพร้อมกับความร่วมมือกันระหว่างคู่แข่ง เพื่อสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงในการเพิ่มมูลค่าและนวัตกรรมใหม่ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภค

2. ความแตกต่างของเศรษฐกิจใหม่กับเศรษฐกิจเก่า

ตารางที่ 1 ความแตกต่างของเศรษฐกิจใหม่กับเศรษฐกิจเก่า

ปัจจัยสำคัญ	เศรษฐกิจเก่า	เศรษฐกิจใหม่
<ul style="list-style-type: none"> ภาพของเศรษฐกิจโดยรวม การตลาด ขอบเขตการแข่งขัน รูปแบบการบริหารงานองค์กร 	<p>มั่นคง</p> <p>ระดับชาติ</p> <p>ต่างคนต่างทำ/ ยึดระบบการบังคับบัญชา</p>	<p>เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา</p> <p>ระดับโลก</p> <p>องค์กรแห่งการเรียนรู้/ ลักษณะเครือข่าย</p>
<ul style="list-style-type: none"> ภาคอุตสาหกรรม การผลิต แรงผลักดันความเจริญเติบโต 	<p>ผลิตสินค้าจำนวนมาก</p> <p>แรงงาน/ทุน</p>	<p>ผลิตสินค้าเจาะกลุ่มตลาด</p> <p>ความรู้/นวัตกรรมใหม่</p>
<ul style="list-style-type: none"> แรงงาน ความรู้/ทักษะ การศึกษา การทำงาน 	<p>เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง</p> <p>ความรู้เฉพาะสาขา</p> <p>ตลอดชีพ</p>	<p>ความรอบรู้กว้างขวาง</p> <p>การเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>ตามกลไกตลาด/ผลงาน</p>
<ul style="list-style-type: none"> รัฐบาล ความสัมพันธ์กับภาคธุรกิจ 	<p>ยึดมั่นระเบียบข้อบังคับ</p>	<p>สนับสนุนความเจริญเติบโต/ โปร่งใส</p>

1) *ภาพของเศรษฐกิจโดยรวม* กลไกการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดของเศรษฐกิจใหม่ คือ เรื่อง การตลาดซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เนื่องจากความต้องการของลูกค้ามีความหลากหลายยิ่งขึ้น ขอบเขตการแข่งขันสูงขึ้น กว้างขึ้นจากระดับชาติเป็นระดับโลก เนื่องจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รูปแบบการบริหารงานองค์กรเปลี่ยนจากระบบสายการบังคับบัญชาเป็นลักษณะเครือข่าย เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงาน

2) *ภาคอุตสาหกรรม* เนื่องจากตลาดเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาการผลิตจึงเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าจำนวนมากเป็นการผลิตสินค้าที่เจาะกลุ่มตลาดแรงผลักดันที่สำคัญต่อความเจริญเติบโต มีใช้แรงงาน และทุน แต่เป็นความรู้ (Key Knowledge) และนวัตกรรมใหม่ขณะเดียวกันตัวขับเคลื่อนทางเทคโนโลยีเปลี่ยนจากระบบเครื่องจักรกลเป็นระบบสมองกลความสามารถในการแข่งขันมิได้ขึ้นอยู่กับราคาต้นทุนที่ต่ำเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับคุณภาพและความแปลกใหม่ และการเข้าถึงความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมใหม่ๆ มีความสำคัญสูงมาก อย่างไรก็ตาม การแข่งขันของธุรกิจสมัยใหม่มีใช้แข่งแบบตัวใครตัวมัน ใครดีใครได้ แต่จะเป็นลักษณะที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้ความช่วยเหลือกันในระดับหนึ่งแล้วต่างคนก็จะกลับไปพัฒนาองค์กรของตนให้ดียิ่งขึ้น สรุปคือ ร่วมมือกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อแข่งขันให้ดียิ่งขึ้น

3) *ด้านแรงงาน* นโยบายด้านแรงงานที่ต้องการให้คนทุกคนมีงานทำไม่เป็นการเพียงพอ แต่จะต้องก้าวไปสู่การสร้างงานที่มีค่าจ้างและรายได้สูงขึ้น ทักษะของแรงงานจะต้องมีความรอบรู้กว้างขวางสามารถเข้าใจงานที่เกี่ยวข้องด้านอื่นๆ ด้วย ระบบการศึกษาเปลี่ยนจากความรู้ทางด้านทักษะหรือความรู้เฉพาะสาขาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายจัดการกับฝ่ายแรงงานเปลี่ยนจากการเผชิญ

หน้ากัน เป็นความร่วมมือซึ่งกันและกัน ลักษณะของการจ้างงานเปลี่ยนจากการจ้างงานตลอดชีพ เป็นการจ้างงานตามกลไกตลาดตามผลงาน

4) *ด้านรัฐบาล* ในยุคเศรษฐกิจเก่า รัฐบาลจะทำหน้าที่ออกระเบียบข้อบังคับเงื่อนไขในการทำธุรกิจมากมายจนอาจทำให้ภาคธุรกิจมองว่ารัฐบาลเป็นตัวที่กีดกันความเจริญเติบโตทางธุรกิจมากกว่าจะเป็นตัวกระตุ้น ในยุคเศรษฐกิจใหม่รัฐบาลจะทำหน้าที่ลดความขัดข้องอุปสรรคต่างๆ และช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโต และกฎหมายหรือระเบียบต่างๆ ที่ออกมาควรจะทำเฉพาะที่จำเป็นและสามารถทำหน้าที่เหมือนเครื่องมือส่งเสริมการขาย ที่สร้างความน่าดึงดูดใจในการลงทุนให้แก่ประเทศของตน

3. แนวโน้มการพัฒนา “เศรษฐกิจใหม่” เป็นเงื่อนไขที่ไทยต้องปรับตัว

ในโลกปัจจุบันและโลกอนาคต ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและนวัตกรรมกลายเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม เศรษฐกิจใหม่แปรเปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy : KBE) ที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ทุกองค์กรต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ต้องการการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และเทคโนโลยีใหม่ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีโลหะและวัสดุ มาใช้ในกระบวนการผลิต การค้า การบริการ และการสื่อสารโทรคมนาคมที่ทวีความเข้มข้นมากขึ้น อีกทั้งด้วยความก้าวหน้าของธุรกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ควบคู่ไปกับการติดการค้ำระหว่างประเทศที่มีแนวโน้มเป็นอุปสรรคต่อการส่งออก ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องปรับตัว

4. สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

สังคมก็เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจใหม่ เศรษฐกิจฐานความรู้ สังคมสารสนเทศ อุตสาหกรรมฐานความรู้ (Knowledge-based

Industries : KBI) ที่ให้ความสำคัญกับงานวิจัยและพัฒนา เพื่อการสร้างความรู้ และผลผลิตที่ยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของลูกค้า ก่อให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถทางสังคม (social capabilities) เกิดการสร้างหุ้นส่วน (partnership) เพื่อการพัฒนา เกิดระบบเครือข่าย กำลังคนต้องมีความรู้ความสามารถหลายอย่าง ประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรเพียงหนึ่งใบไม่เพียงพอในยุคเศรษฐกิจใหม่ การทำงานขึ้นอยู่กับความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับยุคสมัย ไม่มีความมั่นคงตลอดชีพดังเช่นเศรษฐกิจเดิม กำลังคนต้องรู้จักการเรียนรู้และเข้าถึงความมั่นคงตลอดชีพ ดังเช่นเศรษฐกิจเดิม กำลังคนต้องรู้จักการเรียนรู้และเข้าถึงความรู้และทักษะใหม่ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง เกิดสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ภาครัฐก็เช่นกัน เป็นธรรมาภิบาล (Good governance) มีความโปร่งใส สนับสนุนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสังคมบริบทของสังคมปรับเปลี่ยนเป็น สังคมฐานความรู้ (Knowledge-based Society : KBS) ที่อาศัยความเป็นปัจจัยหลักเพื่อการพัฒนาทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง หรือที่เรียกรวมกันว่า “สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้”

5. ลักษณะสำคัญของสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ได้แก่

1) การใช้ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและการผลิตมากกว่าเงินทุนและแรงงานในระบบเดิม การพัฒนาความรู้ใหม่ และเทคโนโลยีใหม่ทำให้ต้องเน้นงานวิจัยและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี องค์กรและหน่วยงานต้องปรับให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ สร้างนวัตกรรมใหม่ (Learning/Innovative Organizations)

2) กำลังคน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะหลายอย่าง ได้รับการศึกษาและฝึกอบรมหลายด้าน ทำงานได้หลายอย่าง ไม่ใช่เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องใด

เรื่องหนึ่ง รวมทั้งต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ รู้จักเพิ่มเติมความรู้ และทักษะใหม่ๆ ด้วยตนเองให้ทันกับกระแสการเติบโตทางเศรษฐกิจสังคม เพราะการจ้างงานไม่มั่นคงตลอดชีพดังเช่น เศรษฐกิจเดิม

3) การผลิตในภาคอุตสาหกรรม ผลผลิตต้องยืดหยุ่นตามความต้องการของลูกค้า เอื้ออำนวยต่อการสร้าง/พัฒนานวัตกรรม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่ใช้การผลิตเป็นจำนวนมาก (Mass production) ในเศรษฐกิจเดิม

4) การแข่งขัน จะเป็นการแข่งขันที่ขยายวงไปสู่การแข่งขันระดับโลกหรือ นานาชาติ ไม่ใช้การแข่งขันภายในประเทศหรือภูมิภาค

5) ความร่วมมือระหว่างองค์การเกิดเป็นระบบเครือข่าย การทำงานมีความร่วมมือ แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันมากขึ้น

เส้นทางการพัฒนาไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันตามเป้าหมายของการพัฒนา สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนระดับการพัฒนา กล่าวคือ ประเทศพัฒนาแล้วมุ่งพัฒนาเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีระดับสูง การผลิตและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขันและการจ้างงาน ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนามุ่งใช้ความรู้เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืนและการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาขีดความสามารถทางสังคม ในทักษะของแรงงาน และทักษะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

ความรู้ในการพัฒนานั้นประกอบด้วยความรู้จากภายนอก (External knowledge) และความรู้จากภายใน (Indigenous or local knowledge) สำหรับประเทศพัฒนาแล้วความรู้ภายในส่วนใหญ่เป็นความรู้ทางเทคโนโลยีระดับสูง ในขณะที่ความรู้ภายในของประเทศกำลังพัฒนาประกอบด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่

และภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนา ความรู้และภูมิปัญญาเหล่านี้ยังเป็นระบบ

6. องค์ประกอบหลักของการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ได้แก่

1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้ และทักษะที่หลากหลายทำงานได้หลายอย่าง มีการศึกษาและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้และทักษะที่ก้าวหน้าได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา รวมทั้ง มีความคิดริเริ่ม ในการปรับปรุงองค์ประกอบ

2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การผลิต และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้มีการสร้างเครือข่ายดิจิทัล และการเติบโตของพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce)

3) การพัฒนาระบบนวัตกรรมแห่งชาติ ส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นการวิจัยและพัฒนา (R&D) สร้างความร่วมมือระหว่างกัน และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิทยาศาสตร์กับภาคอุตสาหกรรม

4) การพัฒนาขีดความสามารถทางสังคม สร้างสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจและกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการค้า การคุ้มครองสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายการแข่งขัน

5) ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ทางการเมือง และสังคม ที่มีนโยบายและกลยุทธ์ที่มีเอกภาพและประสานสอดคล้องกัน เพื่อให้การวางแผนเป็นไปอย่างมีระบบ การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาประเทศไทยเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ หรือสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ จึงต้องผสมผสานทั้ง

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสมดุลพอดี ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล การพัฒนาแบบยั่งยืน และการแก้ไขปัญหาช่องว่างต่างๆ ภายในสังคมไทย โดยใช้ข้อได้เปรียบของประเทศในด้านความหลากหลายทางชีวภาพ การมีศิลปวัฒนธรรมเก่าแก่เป็นฐานวิถีชีวิตไทย รวมทั้งผลักดันให้อุตสาหกรรมที่มีความพร้อมได้พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมฐานความรู้ และพัฒนาการเกษตรให้อยู่บนฐานของความรู้เพื่อให้เกิดระบบความรู้ทางเกษตร (Agricultural Knowledge System : AKS) ในเศรษฐกิจสังคมไทยได้อย่างเป็นระบบ

ภาพฝันและอนาคต : เศรษฐกิจพอเพียง สังคมไทย และคนไทยที่พึงประสงค์

สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นสังคมยุคใหม่ ที่ต้องใช้ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักเพื่อการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนสังคมไทยให้เป็น “สังคมที่เข้มแข็ง และมีคุณภาพ” เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย กล่าวคือ การพัฒนาต้องมี “ดุลยภาพ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้คนในสังคมมีความสุข สามารถพึ่งตนเองและก้าวทันโลก โดยยังคงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด ทักษะและกระบวนการทำงาน เป็นคุณลักษณะของคนไทยยุคใหม่ที่ยึด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทาง เพื่อให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการประเทศที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพ คุณภาพ และก้าวตามโลกได้อย่างรู้ทัน

ตารางที่ 2 ภาพฝันและอนาคต : เศรษฐกิจพอเพียง สังคมไทยและคนไทยที่พึงประสงค์

เศรษฐกิจพอเพียง	สังคมไทยที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ	คนไทยยุคใหม่
<p>“ทางสายกลาง”</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ความพอประมาณ ● ความมีเหตุผล ● ระบบภูมิคุ้มกัน <ul style="list-style-type: none"> - ความรอบรู้ - คุณธรรม - ความอดทน - ความเพียร - มีสติ ปัญญา 	<p>“เสถียรภาพและความยั่งยืน”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สังคมคุณภาพ : ความสมดุลพอดี และพึ่งตนเองได้ <ul style="list-style-type: none"> ● ระบบบริหารจัดการที่ดี ● ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใส เป็นประชาธิปไตย ● มีความเป็นธรรมในสังคม <p>“พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง”</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. สังคมแห่งการเรียนรู้ : คิดเป็น ทำเป็น และเรียนรู้ตลอดชีวิต <ul style="list-style-type: none"> ● เสริมสร้างฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ● เน้นนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และทุนทางปัญญา ● รู้ทันโลกควบคู่กับภูมิปัญญาไทย “อยู่ดี มีสุข” 3. สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทร : คุณธรรมและคุณค่าของสังคมไทย <ul style="list-style-type: none"> ● รู้จักสามัคคี ● ภูมิใจในชาติและแผ่นดิน ● รักษาสถาบันครอบครัว ● พัฒนาเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คนดี <p>มีความรู้คู่คุณธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ซื่อสัตย์ ขยัน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใช้หลักธรรมะในชีวิต</p> 2. คนเก่ง <p>มีความรอบรู้ รู้เท่าทันสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลง มีพลังความคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิหาคความรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต บนฐานภูมิปัญญาไทย ใช้สติปัญญาในการเผชิญ</p> 3. คนที่มีความสุข <p>สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี มีอิสระปราศจากกิเลส ปลอดภัยจากอบายมุข มีความสุขในการเรียนรู้และการทำงาน มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง</p>

1. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินใน “ทางสายกลาง” โดยเฉพาะการพัฒนาเพื่อก้าวให้ทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินงานทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี

2. สังคมไทยใหม่ คือ การเป็นสังคมที่เข้มแข็ง และมีคุณภาพ สังคมไทยที่พึงประสงค์ จึงควรประกอบด้วย

1) *สังคมคุณภาพ* ที่ยึดหลักความสมดุลพอดี และพึ่งตนเองได้โดยการสร้างคนดี คนเก่ง มีวินัย เคารพกฎหมาย มีความรับผิดชอบและจิตสำนึกสาธารณะ ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม เป็นสังคมที่มีเสถียรภาพและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ มีเมืองชุมชนและชนบทที่น่าอยู่ มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีมีระบบการเมืองการปกครองที่โปร่งใส เป็นประชาธิปไตย มีกระบวนการยุติธรรมเป็นที่พึ่งของประชาชน และมีความเป็นธรรมในสังคม

2) *สังคมแห่งการเรียนรู้* โดยพัฒนาและสร้างโอกาสให้คนทุกคนคิดเป็น ทำเป็น สามารถเรียนรู้

ตลอดชีวิต มีเหตุผล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีการเสริมสร้างฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างทุนทางปัญญา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างรู้ทันโลก ควบคู่ไปกับการสืบสานประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

3) *สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน* ที่มีการดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของสังคมไทยที่พึ่งพาเกื้อกูลกัน รู้สามัคคี มีจารีตประเพณีที่ดีงาม มีการดูแล กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและคนยากจน มีความรักและภูมิใจในชาติและแผ่นดิน รักษาสถาบันครอบครัวให้เป็นสถาบันหลักของสังคม เป็นรากฐานการพัฒนาชุมชนและพัฒนาเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทย สังคมไทย

3. คุณลักษณะของคนไทยยุคใหม่

เมื่อสังคมไทยจะต้องปรับตัวเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีคุณภาพ จุดเน้นของการพัฒนาแบบองค์รวมคือต้องยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่สมดุลระหว่างความรู้และศาสตร์สมัยใหม่ที่เป็นสากลกับพื้นฐานทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ดังนั้น คุณลักษณะของคนไทยยุคใหม่ จึงต้องสอดคล้องกับสังคมไทยที่พึงประสงค์ กล่าวคือ

สังคมคุณภาพ เน้น “เสถียรภาพและความยั่งยืน” ดังนั้น เศรษฐกิจและสังคมไทย จึงต้องมีความสมดุล พอดี คนไทยส่วนใหญ่พึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงต้องสร้าง “คนดี” ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

สังคมแห่งการเรียนรู้ เน้น “ความสามารถที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง” ดังนั้น ต้องสร้างคนไทยให้คิดเป็น ทำเป็น และเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้ทันโลก ควบคู่ภูมิปัญญาไทย เน้นนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างทุนทางปัญญา นั่นคือ “คนเก่ง”

สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน คือ “ความอยู่ดี มีสุข” คนไทยมีคุณธรรม รู้รักสามัคคี มีความภูมิใจในชาติและแผ่นดิน ร่วมกันสร้างคุณค่าของสังคมไทย นั่นคือ **“คนที่มีความสุข”**

จากสังคมคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ทำให้ “สังคมไทยเข้มแข็งและมีคุณภาพ” ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจน สามารถกำหนดคุณลักษณะของคนไทยยุคใหม่ ได้ดังนี้

1) **คุณลักษณะของคนดี** หมายถึง คนที่มีความรู้คู่คุณธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีความซื่อสัตย์ ขยันพากเพียร มีอุปนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต และรู้จักใช้หลักธรรมะในการพัฒนาชีวิต

2) **คุณลักษณะของคนเก่ง** หมายถึง ศักยภาพของผู้เรียนที่หลากหลายซึ่งมีอยู่ในตัวผู้เรียน โดยผู้เรียนได้รับการกระตุ้น การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้ถูกทาง จึงจะทำให้ความเก่งด้านต่างๆ ของผู้เรียนปรากฏออกมาได้อย่างเต็มที่ตามทักษะการเรียนรู้ที่เติมตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล มีความสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อทำให้เป็นคนที่มีไหวพริบสติปัญญาและความเปลี่ยนแปลงทั้งที่อยู่ใกล้ตัวและที่อยู่ไกลตัว มีพลังความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการสูง รู้จักวิพากษ์ความรู้จากแหล่งความรู้ทุกประเภท ตลอดเวลา เข้าใจและรู้จักใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบนฐานของภูมิปัญญาไทย สามารถใช้สติและปัญญาในการเผชิญและพิชิตปัญหา

3) **คุณลักษณะของคนที่มีความสุข** หมายถึง คนที่มีความเป็นอิสระจากกิเลส ปลอดพ้นจากอบายมุขทั้งปวง มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้รับการตอบสนองจากการใฝ่รู้ การกระทำ การสร้างสรรค์ของตนเอง รวมทั้งใช้ความสามารถในการคิด การใช้เหตุผลเกี่ยวกับการบริโภค การเลือกใช้วัสดุสิ่งของ รวมทั้งทรัพยากรอย่างประหยัด

ด้วยการอนุรักษ์และเห็นคุณค่า เป็นบุคคลที่บริโภคด้วยปัญญา การที่ผู้เรียนได้ทำอะไรในสิ่งที่สนใจตามความต้องการ สามารถเรียนรู้ให้รู้ความจริง บรรลุความดี ความงาม ความรัก อิสรภาพ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียงร่วมกับผู้อื่นในสังคม และประสบความสำเร็จมีความสุข มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สมดุลและมีความสุข

ความเปลี่ยนแปลงที่ต้องเกิด : การปฏิรูปการศึกษา

เพื่อให้เป็นไปตามภาพฝันสังคมไทยและคนไทยที่พึงประสงค์ การจัดการศึกษาจึงต้องการ “การปฏิรูปการศึกษา” ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมุ่งที่จะเปลี่ยน “วัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยใหม่” ด้วยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่จะต้องเน้น “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” นั่นคือวิธีการคิดใหม่ด้วยการตั้งคำถามว่า **ผู้เรียนคือใคร?**

1. ผู้เรียนคือใคร?

ผู้เรียน คือ คนที่มีสมอง มีสติปัญญา มีความคิด มีความอยากรู้อยากเห็น มีความต้องการที่จะเรียน เป็นมนุษย์ที่ประเสริฐและมีศักดิ์ศรี

ผู้เรียน คือ บุคคลอันเป็นที่รักของเรา เป็นลูกรัก หลานรัก ศิษย์รัก

ผู้เรียน คือ อนาคตของชาติ ความสามารถในการแข่งขันกับสังคมโลกของประเทศไทยขึ้นอยู่กับผู้เรียนในวันนี้

ผู้เรียน คือ ตัวของเราเองและคนทุกคนในสังคม

ผู้เรียน คือ “ลูกค้า” ของครูและสถานศึกษา ผู้ซึ่งมีสิทธิได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจ สอดคล้องกับความต้องการและความถนัดของเขา

ดังนั้น ระบบการศึกษาใหม่จึงต้องการ **การปฏิรูปการเรียนรู้** เพื่อเปลี่ยนบรรทัดฐานของ

กระบวนการและผลผลิตที่เป็นแบบเดียวกัน ความสัมพันธ์ของผู้สอนกับผู้เรียนเป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางมากกว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แรงจูงใจในการเรียนเป็นภารกิจของผู้สอนที่จะต้องสร้างขึ้นแทนที่จะเป็นเรื่องของผู้เรียน ระเบียบวินัยเป็นเรื่องการทำตามกฎ ระเบียบ ที่กำหนดโดยผู้สอนมากกว่าที่จะเป็นวินัยในตนเอง การวัดผลเป็นเรื่องที่วนเวียนอยู่กับการทำให้ผู้สอนยอมรับมากกว่าการแสดงความสามารถที่แท้จริงออกมา ประการสุดท้ายคือ นำไปสู่การยอมรับว่าผู้เรียนเป็นผลผลิตของระบบโรงเรียนมากกว่าที่จะเป็นผู้สร้างสรรค์การเรียนรู้ ดังนั้นระบบการศึกษาใหม่ควรเป็น การเรียนเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้สอนยอมรับว่าผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว การเรียนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความคิดอิสระ แต่ละคนอาจมีวิธีคิด วิธีเรียน ที่แตกต่างกัน ความรู้ที่ได้ก็เป็นความรู้ของแต่ละบุคคล และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ เมื่อมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล กล่าวคือ จะต้องเป็นการสอนเพื่อที่จะหาวิธีการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง และตลอดชีวิต

2. การปฏิรูปการศึกษา จึงเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน หมายถึง แนวความคิดหรือชุดของความคิดในการจัดการศึกษาแนวใหม่ เพื่อเสริมสร้างพลังความสามารถที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียนให้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพ และนำพลังของศักยภาพนี้มาพัฒนาดน ชุมชน สังคม ได้เหมาะสมกับความสามารถแห่งตนศักยภาพจะได้รับการกระตุ้นและพัฒนาโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง การประเมินผลตามสภาพจริง รวมทั้งบทบาทของผู้สอนซึ่งเป็นผู้เอื้ออำนวยกระตุ้นการเรียนรู้ (facilitator) เป็นนักจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการ เป็นการเสริมสร้างศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เจริญถึงขีดสุด ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ฟังตนเองได้และรู้จักวิธีการ

แก้ปัญหาจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีพลัง เพื่อเป้าหมายการจัดการศึกษาให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งศตวรรษที่ 21

3. กระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมาย และตรงกับความสนใจของผู้เรียน บทบาทผู้สอนเป็นนักจัดการ เป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ รับผิดชอบวิเคราะห์วิธีการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาวิธีการเรียน เพื่อเป้าหมายเป็นบุคคลที่ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ และมีความสามารถ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม รวมทั้งเป็นการเรียนรู้ที่ปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นจริงในด้านเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตในชุมชน การเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพของตนเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในสังคมประชาธิปไตย กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างความรู้ วิธีคิดใหม่ วิธีการแก้ปัญหาใหม่ สามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้นดำเนินงานต่าง ๆ โดยอิสระ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม กระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริงจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในหลาย ๆ มิติ ได้แก่ ความจำ การใช้เหตุผล ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถภาพทางร่างกาย ทักษะการติดต่อสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม

4. องค์กรร่วมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพโปร่งใส และตรวจสอบได้ หลักสูตรเป็นกลไกที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความสมดุลระหว่างองค์ความรู้กับความจริงในชีวิต การจัดการศึกษามีความหลากหลายเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียน การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริงและอยู่ร่วมกัน

ไม่ใช่เพียงแต่มีความสามารถและทักษะทางด้านวิชาชีพ แต่หมายรวมถึงความสามารถที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ และปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะ กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางสังคมและการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจจะเป็นการเรียนรู้จากสภาพสังคมในท้องถิ่นหรือจะเป็นการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน การออกแบบหลักสูตร ยืดหยุ่นและเป็นกลไกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีที่สลับกับการฝึกปฏิบัติงาน กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างโลกทัศน์และกระบวนการคิดใหม่ให้กับผู้เรียนให้มีวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยใจมากกว่าการท่องจำ รู้ในสิ่งที่สนใจและนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนเรียนรู้จากชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ความมุ่งหวังของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตระหนักถึงการเรียนรู้เป็นอริยทรัพย์ในตน ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ มีค่านิยมในการตัดสินใจ รู้จักเลือกรับและปฏิเสธข้อมูลข่าวสารสถานการณ์รอบตัวได้อย่างเหมาะสม โดยผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้

5. สรุปลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

- 1) เป็นกระบวนการทางปัญญาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 2) เรียนรู้อย่างมีความสุข เน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3) บูรณาการสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจ ทันสมัยตามสภาพจริง

4) เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ข้อสรุปและประเด็นคำถามที่รอคำตอบ

1) วิสัยทัศน์ร่วมเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของคนไทยยุคใหม่ : คนดี คนมีความรู้ คนที่มีความสุข

2) ปัจจัยหลักอะไร และมาตรการอย่างไร จึงจะทำให้ได้คนไทยที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

2.1) ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีคุณภาพตรวจสอบได้ โปร่งใสและยืดหยุ่น อย่างไร

2.2) หลักสูตร เป็นกลไกที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ ระหว่างองค์ความรู้กับความจริงในชีวิตหรือไม่ อย่างไร

2.3) การจัดการศึกษามีความหลากหลาย เป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

2.4) บทบาทของผู้สอน ที่จะเป็นนักจัดการ เป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความพร้อมหรือไม่ อย่างไร

2.5) งบประมาณ ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ได้รับ มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่าหรือไม่ อย่างไร

2.6) สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่จะเอื้อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้ มีความพร้อมหรือไม่ อย่างไร

กลยุทธ์การพัฒนาอุดมศึกษาเพื่อเข้าสู่สังคมความรู้ ของทบวงมหาวิทยาลัย

ประเทศไทย และประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่วิวัฒนาการจากสังคมสารสนเทศเข้าสู่สังคมความรู้ แต่สังคมไทยยังขาดความพร้อมที่จะสร้างความรู้ใหม่ ขาดความเข้าใจในการวิจัย ไม่มีความต้องการบริโภคผลงานวิจัย ไม่ได้พัฒนาระบบวิจัย วิจัย มองข้ามความสำคัญของนักวิจัย ตลอดจนไม่สนใจประยุกต์ใช้ผลงานทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ทั้งที่ประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัยล้วนเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศภายใต้ระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy)¹ การพัฒนาประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจอิงฐานองค์ความรู้มิใช่เรื่องที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติหากแต่ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้นำทางการเมืองและความมีเอกภาพเชิงนโยบายของรัฐบาลที่จะแสดงเจตนารมณ์ และมุ่งมั่นพัฒนาประเทศไปในทิศทางเดียวกัน ในประเทศที่พัฒนาแล้วการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่มักจะเน้นการใช้เทคโนโลยีระดับสูงรวมทั้งการผลิตและการใช้ ICT (Information and Communication Technology) ในระดับสูง โดยมุ่งเป้าหมายที่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างความสามารถในการแข่งขันและการจ้างงาน ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนามุ่งใช้ความรู้เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน การแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาทักษะแรงงาน การพัฒนาทักษะ ICT มุ่งหวังเพื่อการใช้งานมากกว่าการผลิต ดังนั้น รัฐควรกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศให้ชัดเจนอย่างน้อยรัฐบาลควรให้ความเชื่อมั่นว่าจะสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการวาง

รากฐานในการพัฒนาเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจอิงฐานความรู้ที่มั่นคง

ธนาคารโลกมองว่าการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจอิงฐานความรู้ นั้น เงินเป็นเพียงสินค้าอย่างหนึ่ง การมีความรู้ และการรู้ว่าจะทำอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบแบบยั่งยืนในสังคมเศรษฐกิจความรู้คือ ความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วกว่าคู่แข่ง การแบ่งสรรความรู้และการเรียนรู้เกิดขึ้นโดยใช้ ICTs เป็นเครื่องมือ แต่การกระจาย ICTs ไปสู่ชุมชนและประชาชนแต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากไม่มีการพัฒนาให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) ปรากฏการณ์ใหม่ในระบบเศรษฐกิจอิงฐานความรู้ ทำให้แนวคิดในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปโดยมีองค์ประกอบใหม่ที่สำคัญประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ในการสร้างความรู้ การแสวงหาความรู้ การแบ่งสรรความรู้ และการจัดการความรู้ นอกจากนี้จำเป็นจะต้องเสริมพลังทางความรู้ของประชาชนเพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีใหม่ในการนำเอาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ความรู้ และความสามารถมาใช้ในการพัฒนา

เป้าหมายของการพัฒนาประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจอิงฐานความรู้เป็นเรื่องที่รัฐต้องตัดสินใจในเชิงนโยบาย ประเทศไทยจะเน้นเป้าหมายใดบ้าง การเดินทางสายกลางอาจเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด โดยการผสมผสานทั้งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแบบยั่งยืนที่ต้องแก้ไขปัญหาช่องว่างต่างๆ

¹ ศ.ดร.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และคณะ, มหาวิทยาลัยชินวัตร : ปรัชญาและแนวคิดสู่มิติใหม่ทางการศึกษา, กรุงเทพฯ : รัชการพิมพ์, 2544 หน้า 4

ภายในสังคม ในขณะที่เดียวกันก็มุ่งผลักดันให้อุตสาหกรรมบางส่วนที่มีความพร้อมให้ก้าวไปสู่อุตสาหกรรมความรู้ (Knowledge-based Industry) และเทคโนโลยีระดับสูง ในขณะที่ต้องรักษาฐานการผลิตในเทคโนโลยีระดับปานกลางหรือค่อนข้างสูงให้แข็งแกร่งด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต นอกจากนี้จุดเน้นที่สำคัญยังอยู่ที่การพัฒนาการเกษตรให้อยู่บนพื้นฐานความรู้ในสังคมไทยอย่างเป็นระบบ

ในสังคมความรู้ อุดมศึกษาจะทวีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมไทยให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณค่าในประชาคมโลก อุดมศึกษาจะเป็นแหล่งพัฒนาสร้างสรรค์และแสวงหาคำตอบความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ หรือเป็นขุมปัญญาของสังคม อุดมศึกษาจะเป็นแหล่งดูดซับและเผยแพร่องค์ความรู้สู่ประชาชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อลดช่องว่างทางความรู้ในสังคม และอุดมศึกษาจะเป็นแหล่งบริหารจัดการองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบการผลิตในสังคม เพื่อให้สังคมไทยได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาของชาติให้มากที่สุด

1. ชีตความสามารถและคุณภาพของบัณฑิตไทย

การจัดการศึกษานอกจากจะเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขแล้ว ระบบเศรษฐกิจใหม่ของโลกที่กำลังเพิ่มการแข่งขันด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรม โดยให้ความสำคัญกับองค์ความรู้มากที่สุดนั้น ยังเป็นการวางเงื่อนไขของการพัฒนาประเทศให้ขึ้นอยู่กับการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะในระดับที่สูงขึ้น และการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจ การลงทุนจัดการศึกษาของรัฐจึงเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งจะปรากฏผลในระยะยาว

ดังนั้น หากจะพิจารณาว่าการศึกษจะช่วยสร้างทุนมนุษย์ให้สอดคล้องกับสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นจักรกลสำคัญเพื่อพัฒนาประเทศในระบบเศรษฐกิจใหม่แล้ว ควรเริ่มต้นจากการกำหนดระดับคุณภาพหรือขีดความสามารถของบัณฑิตหรือผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะเป็นเป้าหมายพื้นฐานของการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ต่อไป

คุณภาพและขีดความสามารถของบัณฑิตไทยควรประกอบด้วย

1.1 ต้องมีองค์ความรู้ในวิชาชีพของตนที่มีความลึกเพียงพอที่เริ่มปฏิบัติงานระดับมืออาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ต้องมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาตนเอง และความเป็นเลิศในวิชาชีพ

1.3 ต้องเป็นนักแก้ปัญหาที่สามารถประยุกต์ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงเหตุผลและการคิดเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน

1.4 ต้องมีทักษะการจัดการสามารถปฏิบัติงานด้วยตนเองโดยอิสระและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ต้องสามารถติดต่อสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวิชาชีพและการสื่อสารกับประชาคมโลก

1.6 ต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งความรู้ในการปฏิบัติงานและการพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง

1.7 ต้องมีทักษะและทัศนคติที่เป็นสากลสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพในประชาคมโลก

1.8 ต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม

คุณภาพและขีดความสามารถของบัณฑิตไทยดังกล่าว ถือว่าเป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานที่สถาบันอุดม-

ศึกษาทุกแห่งต้องวางแผนและจัดกระบวนการเรียนการสอนให้บังเกิดผลที่ตัวของบัณฑิต สถาบันอุดมศึกษาควรศึกษาวิเคราะห์แล้วจัดทำคำอธิบายพร้อมดัชนีวัดคุณภาพดังกล่าว เพื่อพัฒนาระดับขีดความสามารถให้สูงขึ้นต่อไป

2. วิสัยทัศน์อุดมศึกษา

2.1 อุดมศึกษาเป็นสถาบันของสังคม มีหน้าที่พัฒนาและสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่ก่อประโยชน์แก่สังคม เผยแพร่องค์ความรู้เพื่อลดช่องว่างทางความรู้ในสังคม จัดการองค์ความรู้ให้เชื่อมโยงกับระบบการผลิตและบริการในสังคม ให้สังคมได้รับผลประโยชน์จากภูมิปัญญาของชาติสูงสุด

2.2 อุดมศึกษาเป็นการศึกษาระบบเปิด ที่สังคมทุกส่วนสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ตามความต้องการ ทั้งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความรู้เชิงวิชาการและวิชาชีพ เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โลกของการทำงาน และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยทั้งประเทศและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. กลยุทธ์ระดับอุดมศึกษา

3.1 การสร้างความรู้ให้กับสังคมไทย นับว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศชาติต้องสร้างสรรค์องค์ความรู้อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ จำเป็นต้องมีองค์ความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของเราเอง ประกอบกับองค์ความรู้สากลเริ่มมีการผูกขาดและมีราคาแพง สังคมไทยจึงจำเป็นต้องแสวงหาทางเลือกใหม่ เพื่อสร้างองค์ความรู้ของสังคม ดังต่อไปนี้

3.1.1 การวิจัยและพัฒนา การวิจัยเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นบทบาทหลักของสถาบันอุดมศึกษา แต่ปัจจุบันการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศขาดประสิทธิภาพ ขาดนักวิจัยมืออาชีพ และประเทศชาติขาดทิศทางการวิจัยและพัฒนา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดมาตรการสำคัญ ดังนี้

1) *รัฐควรกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนาของประเทศ* ที่สัมพันธ์และตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2) *เร่งรัดการผลิตนักวิจัยที่มีคุณภาพ* สถาบันอุดมศึกษาต้องเร่งรัดพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่เน้นการวิจัยเป็นหลัก เพื่อขยายการผลิตกำลังคนระดับสูงควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องสามารถตีพิมพ์ผลงานการวิจัยในวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติที่มีผู้ประเมิน โดยรัฐควรเพิ่มการอุดหนุนงบประมาณในการยกระดับคุณภาพมาตรฐานหลักสูตร และสนับสนุนการวิจัยของนิสิตนักศึกษา รวมถึงการวิจัยและพัฒนาที่เชื่อมโยงการผลิตและบริการของประเทศ

3) *การวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ* การสร้างความร่วมมือและเครือข่ายการวิจัยและพัฒนาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและแหล่งทรัพยากรเพื่อการวิจัยในภาครัฐและเอกชนจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ในกรณีที่รัฐมีนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศที่ต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนาเป็นหลัก สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดระบบการบริหารงานวิจัยเฉพาะด้าน (Mission Oriented Research and Development) โดยจัดระบบการเตรียมกำลังคนเพื่อสนับสนุนการวิจัยตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก หรือการระดมนักวิชาการในมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศ จัดระบบการประเมินศักยภาพและจัดลำดับความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับทิศทางการวิจัย ที่มุ่งลดการนำเข้าและเพิ่มการส่งออกและการบริหารจัดการงานวิจัย โดยต้องมีการสำรวจขีดความสามารถหรือผลงานการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน การอนุญาตให้อาจารย์สามารถปฏิบัติงานวิจัยเต็มเวลาในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ หรือมีนักวิจัยอาชีพ จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งชาติในด้านต่างๆ ที่

บริหารงานโดยอิสระจากความร่วมมือของนักวิจัยมืออาชีพ ดำเนินงานในลักษณะมุ่งผลสำเร็จ ผู้บริหาร นักวิทยาศาสตร์ และนักวิจัยปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงและได้รับการสนับสนุนจากรัฐอย่างจริงจัง

3.1.2 โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการสร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญา

1) *จัดระบบการคัดกรองและส่งเสริมผู้มีปัญญาเลิศ* อุดมศึกษาต้องเป็นการศึกษาที่สร้างสรรค์โอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาไปสู่ขีดความสามารถสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยมีระบบการสอบ-วัดความพร้อม ความสนใจ ความถนัดและความสามารถพิเศษ ให้มีการสนับสนุนผู้มีปัญญาเลิศให้ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการพัฒนาให้พร้อมที่จะสนับสนุนส่งเสริมบุคคลเหล่านั้นในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อสร้างกำลังคนที่มีความรู้สูง (Knowledge Worker) ให้กับสังคม

2) *มหาวิทยาลัยวิจัย (Research University)* สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาที่มีขีดความสามารถให้พัฒนาไปสู่มหาวิทยาลัยที่เน้นการวิจัย ทั้งการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและความได้เปรียบของประเทศ สร้างสรรค์กระบวนการวิจัยและพัฒนาที่สัมพันธ์กับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สร้างและพัฒนานักวิจัยให้มีขีดความสามารถสูงสุดในการแข่งขันกับประชาคมโลก

3) *การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม* การสร้างเครือข่ายดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างสรรค์งานวิจัยและพัฒนาการตอบสนองการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น แนวทางสำคัญจะต้องสร้างให้เกิดความต้องการการวิจัยและพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมและการแสดงขีดความสามารถในการ

วิจัยและพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษาสร้างความเชื่อมั่นซึ่งกันและกันในด้านสิทธิประโยชน์และการรักษาความลับ เพิ่มมาตรการด้านภาษีและการส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมมีหน่วยวิจัยและพัฒนาจะเป็นปัจจัยเสริมที่สำคัญ

4) *การสร้างฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาแห่งชาติ* สถาบันอุดมศึกษาควรเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย การพัฒนารูปแบบการจัดจำแนกเพื่อการสืบค้น การเปรียบเทียบที่เป็นมาตรฐานทั้งด้านนักวิจัย ผลการวิจัย ทรัพยากรการวิจัย องค์ความรู้และเทคโนโลยี เป็นต้น

5) *การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น* สถาบันอุดมศึกษาต้องมีบทบาทนำในการศึกษาวิเคราะห์องค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการสืบทอดการอนุรักษ์และการพัฒนา

6) *การพิทักษ์ปกป้อง และจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของชาติ* สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่ศึกษารวบรวม จัดระบบทรัพย์สินทางปัญญาของชาติ อันเกิดจากความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพิทักษ์ ปกป้อง และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมการพัฒนาประเทศ

3.2 การถ่ายทอด การกระจายและการลดช่องว่างทางความรู้ของสังคม

3.2.1 *การสร้างเครือข่ายแห่งภูมิปัญญา* สถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค จะเป็นแกนหลักในการกระจายความรู้ไปสู่บุคคล ชุมชนและสังคม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในลักษณะเครือข่าย ตั้งแต่ภายในสถาบันและวิทยาเขตหรือศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ ไปสู่โรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เครือข่ายการเรียนรู้ดังกล่าวจะเริ่มต้นจากภายในสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าไปถึงแหล่งข้อมูล

ของการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็น การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เครือข่ายแห่งภูมิปัญญา ประกอบด้วย

1) สร้างระบบการเรียนรู้ตลอดวัน

สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาระบบการเรียนการสอน และเทคโนโลยีสารสนเทศให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึง แหล่งเรียนรู้ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน และในชุมชน

2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ

ทางวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาไปสู่โรงเรียน เพื่อ เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนการสอนในสถาบัน อุดมศึกษาให้แก่นักเรียน การพัฒนาครู/อาจารย์ร่วม กันระหว่างโรงเรียน กับสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการคัดเลือกนักเรียนเข้า ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้เหมาะสมขึ้น โดย สถาบันอุดมศึกษาจะได้แก่นักเรียนที่มีคุณภาพเหมาะสม ยิ่งขึ้น

3) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ไปสู่

ชุมชน เป็นการขยายขอบเขตความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษากับโรงเรียนออกไปสู่ชุมชน โดยที่ยัง ใช้โรงเรียนเป็นฐานการเรียนรู้ให้กับชุมชน ซึ่งจะมี ความต้องการความรู้แตกต่างกันไปตามภูมิภาคและ เศรษฐกิจ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และความ สบสุขในสังคม

4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ

กับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นการขยายขอบเขต เครือข่ายการเรียนรู้ไปสู่ผู้ประกอบการและพนักงานใน ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ทั้งเพื่อยกระดับการศึกษาและ เพิ่มพูนทักษะ ช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่ผู้ประกอบการ และพนักงาน

3.2.2 การเร่งรัดการผลิตและพัฒนากำลัง คนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในอนาคตการ ที่ประเทศจะเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ นั้น จำเป็นต้อง มีบุคลากรหรือกำลังแรงงานที่มีความรู้และทักษะระดับ

สูง (Knowledge Worker) ที่เพียงพอ มีคุณภาพ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศไทย โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี การผลิตกำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีจะเป็นปัญหาสำคัญของประเทศมาโดยตลอด ความพยายามที่เพิ่มสัดส่วนกำลังคนทางด้านวิทยา- ศาสตร์และเทคโนโลยีกำลังประสบความสำเร็จพอสมควร แต่ยังไม่สามารถสร้าง Critical Mass ให้เกิดขึ้น จำเป็นจะต้องทบทวนเป้าหมายความต้องการกำลังคน เฉพาะสาขา และทบทวนกระบวนการผลิตโดยระดม ความร่วมมือทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนใน การเร่งรัดการผลิต รัฐกำหนดมาตรการสนับสนุนอย่าง จริงจัง รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือสถาบัน อุดมศึกษากับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

3.2.3 การสร้างและพัฒนาอาจารย์ยุคใหม่

คณาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้การปฏิรูป อุดมศึกษาหรือการดำเนินมาตรการต่างๆ ที่มุ่งหวังให้ เป็นบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาประสบความสำเร็จ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐภายใต้มาตรการปรับลด กำลังคนภาครัฐ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องประสบ ปัญหาและสูญเสียคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นจำนวนมาก แม้รัฐบาลจะเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบ การจ้างพนักงานทดแทน แต่มีอาจทดแทนภูมิปัญญา และความรู้ที่ต้องสูญเสียไปได้ สาเหตุประการหนึ่งเกิด จากระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน ในมหาวิทยาลัย (ก.ม.) ที่ไม่สามารถพัฒนาอาจารย์ รุ่นใหม่เข้ามารองรับถ่ายทอดภูมิปัญญาได้อย่างต่อเนื่อง ระบบการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในอดีตที่ดำเนินการ เป็นระยะๆ ส่งผลให้คณาจารย์รุ่นเดียวกันต้องพ้น สภาพไปพร้อมๆ กัน

ปัจจุบันคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีจำนวนประมาณ 33,000 คน (รวมสถาบันราชภัฏ และราชชมงคล) เป็นผู้สำเร็จปริญญาเอกประมาณ 6,700 คน ในอีก 10 ปีข้างหน้า คณาจารย์ปริญญาเอก ประมาณ 1,900 คน จะเกษียณอายุราชการ และ

ในจำนวนนี้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์กว่า 300 คน จึงนับเป็นความสูญเสียพลังสมองของสถาบันอุดมศึกษาที่ยิ่งใหญ่

ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาคณาจารย์ควรมีวุฒิปริญญาเอก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 การบรรจุอาจารย์รุ่นใหม่จะต้องได้ปริญญาเอก มีระบบการฝึกอบรมและพัฒนาอาจารย์ใหม่ให้รู้เรื่องการเรียนการสอน การวัดผลการประเมินผลและการวิจัย อาจารย์รุ่นใหม่จะต้องวิจัยควบคู่ไปกับการสอน ต้องพัฒนาบัณฑิตศึกษาไทยให้เข้มแข็งเพื่อผลิตผลงานวิจัยและนักวิจัย

มาตรการที่สำคัญได้แก่การเร่งพัฒนาอาจารย์ปัจจุบันให้ได้ปริญญาเอกที่เน้นการวิจัยกำหนดเป้าหมายการรับอาจารย์ใหม่ควรได้ปริญญาเอกจำนวนเท่ากับอาจารย์ที่จะเกษียณอายุใน 10 ปีข้างหน้า สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ จัดหลักสูตรร่วม (Collaborative Program) ให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งสายวิชาแกน (Core Course) และวิชาชีพ (Professional)

3.2.4 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการพัฒนา

1) การขยายเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศอุดมศึกษา (Uninet) ให้ครอบคลุมสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ ปัจจุบัน Uninet ของทบวงมหาวิทยาลัยได้เชื่อมโยงและให้บริการการเรียนการสอนทางไกลแบบ 2 ทาง บริการ Internet และฐานข้อมูล เพื่อการบริหารระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยครบทุกแห่ง รวมทั้งเครือข่ายวิทยาเขตสารสนเทศ ปัจจุบันกำลังเชื่อมโยงกับระบบ Internet II ซึ่งเป็นเครือข่ายเพื่อการวิจัยความเร็วสูงของสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ Uninet ยังเชื่อมโยงฐานความรู้ระหว่างห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ที่ทำให้การใช้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดเป้าหมายขยายเครือข่าย

Uninet ให้ครอบคลุมสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศในปี 2545

จากการพัฒนาเครือข่ายดังกล่าว Uninet จะเป็นกลไกขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษาโดยเท่าเทียมกัน

เนื่องจากเครือข่าย Uninet ได้กระจายครอบคลุมพื้นที่ของประเทศและสามารถขยายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่นๆ ทุกระดับ จึงมีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนา Uninet ให้เป็นเครือข่ายเพื่อการศึกษา (Ednet) ของประเทศต่อไป

2) การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นทักษะใหม่ที่สำคัญของทุกคนในชาติ ที่ต้องรู้วิธีการเพิ่มความรู้ให้กับตนเองให้มีความทันสมัย และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตนเอง ประเทศไทยยังมีความรู้ในการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมกับขีดความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทยไม่มากนัก ทบวงมหาวิทยาลัยได้เริ่มต้นด้วยการให้อาจารย์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ร่วมกันพัฒนาบทเรียน เพื่อการสอนทางไกลระบบ 2 ทาง แล้วนำไปสู่บทเรียนบน Internet (Web-base Instruction) การสนับสนุนให้อาจารย์แต่ละท่านพัฒนาบทเรียนของตนเองบน Internet จึงเป็นแนวทางใหม่ที่บทเรียนของมหาวิทยาลัยจะแพร่กระจายไปสู่สังคมอื่นอย่างรวดเร็ว พร้อมกันนั้นอาจารย์จะได้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการแก้ไขบทเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การสร้างบทเรียนบน Internet ช่วยให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ร่วมกัน เพราะการเชื่อมโยงความรู้จากแหล่งต่างๆ จะเป็นกลไกให้ทั้ง 2 ฝ่ายต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา

ดังนั้นรัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา พัฒนาบทเรียนบน Internet มากขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายภายในปี 2549 สถาบันอุดมศึกษาจะมีบทเรียนบน Internet ทุกวิชา

3.3 การปรับปรุงระบบบริหารจัดการอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบการบริหาร การจัดลำดับความสำคัญของภารกิจ คุณภาพมาตรฐานและทรัพยากรที่แสดงถึงความพร้อมในการดำเนินงาน สถาบันอุดมศึกษาจะมีบทบาทสนองต่อการพัฒนาประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่อิงฐานความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องปรับปรุงระบบบริหารจัดการ

3.3.1 มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วขององค์ความรู้ ซึ่งหมายถึงการเกิดงานใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ ความได้เปรียบของประเทศอยู่ที่ความรวดเร็วในการเรียนรู้และการสร้างสรรค์องค์ความรู้ สถาบันอุดมศึกษาที่สามารถสนองต่อเงื่อนไขดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความอิสระ คล่องตัวและสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วจึงจะสามารถสร้างระบบบริหารงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยอื่นในประชาคมโลก มหาวิทยาลัยจึงต้องมีอิสระในการบริหารที่การตัดสินใจสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย 3 ประการคือ การบริการวิชาการ การบริหารบุคคล และการบริการเงินและทรัพย์สิน

การปรับเปลี่ยนสถานภาพของมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการไปเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการบริหารตนเองโดยรัฐจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นประจำทุกปีในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดเงื่อนไขเชิงผลผลิตเป้าหมายทั้งการผลิตบัณฑิต และการวิจัยที่ชัดเจนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ พร้อมด้วยระบบการตรวจสอบผลงานที่มีมาตรฐาน

กระแสการต่อต้านการออกนอกระบบของสถาบันอุดมศึกษามีสาเหตุมาจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันของฝ่ายต่างๆ เช่น บางฝ่ายเห็นว่าเมื่อออก

นอกระบบราชการแล้วรัฐต้องจ่ายเงินอุดหนุนเพิ่ม ซึ่งความจริงแล้วการจ่ายเงินเพิ่มให้อาจารย์ที่เป็นข้าราชการอยู่แล้วเมื่อลาออกไปเป็นพนักงานนั้น เป็นเพียงการชดเชยสวัสดิการที่พึงได้รับจากรัฐปกติ ส่วนเงินอุดหนุนอื่นๆ เป็นหน้าที่ที่รัฐจะต้องพิจารณาแล้วจัดเงินอุดหนุนไปตามนโยบายแล้วเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษามีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพย์สินให้เกิดรายได้ให้เพียงพอในการบริหารจัดการสถาบัน

ดังนั้น รัฐบาลจึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มหาวิทยาลัยของรัฐพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ เพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

3.3.2 ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณ รัฐควรปรับหลักการในการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จากหลักการเดิมที่มุ่งจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายของส่วนราชการ ไปสู่หลักการที่มุ่งจัดสรรเงินอุดหนุนคนไทยที่ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะบังเกิดผลในระยะยาว ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณอุดมศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ โดยยึดหลักการดังนี้

1) การจัดสรรงบประมาณต้องพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ตกลงในเบื้องต้น และด้วยกลไกงบประมาณนี้รัฐสามารถกำหนดเป้าหมายการขยายตัวการรับผู้เรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้เรียนที่ผู้ใหญ่ซึ่งพ้นวัยเรียนในระดับและสาขาวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ

2) รัฐจะต้องให้ความเชื่อมั่นในการอุดหนุนงบประมาณเพื่อการอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง และกำหนดมาตรการเสริมสร้างเสถียรภาพความมั่นคงทางการเงินให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในระยะยาว

4. การวางแผนกำลังคนของชาติ

การศึกษาเป็นการสร้างพลังสมองของชาติที่จะช่วยกันคิดอ่าน แก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าไปตามทิศทางที่พึงประสงค์ได้ บทบาทของการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุดมศึกษาจะมีความสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและการสร้างภูมิปัญญาให้กับประเทศ ความได้เปรียบในการพัฒนาของประเทศหนึ่ง ๆ มิได้ขึ้นอยู่กับการมีทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหลือเฟือ แต่ขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง และมีทิศทางการมีทรัพยากรมนุษย์หรือพลังสมองจำนวนมาก หากไม่มีการจัดการที่ดี พลังสมองเหล่านั้นจะมีการเคลื่อนย้ายอย่างไร้พรมแดน ผู้บริหารที่มองการณ์ไกลจะให้ความสำคัญกับอุดมศึกษาและแสวงหาแนวทางในการใช้ประโยชน์จากอุดมศึกษาให้เป็นแหล่งปัญญาในการแก้ไขและพัฒนาประเทศในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงเป้าหมายผลผลิตของอุดมศึกษาจากเดิมที่มุ่งตอบสนองความต้องการของภาครัฐไปสู่การตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจเอกชนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระบบเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านการวางแผนกำลังคนของชาติเป็นอย่างยิ่ง ในการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาวของทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อปี 2530 พบว่า ความพยายามที่จะวางแผนกำลังคนระดับสูงของชาติในระยะยาว เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายให้มหาวิทยาลัยผลิตตามจำนวนและคุณภาพดังกล่าวนั้นในทางเทคนิคสามารถกระทำได้ แต่ผลผลิตที่ได้รับนั้นจะตอบสนองความต้องการจริงในอนาคตหรือไม่นั้น เป็นปัญหาที่ไม่มีใครยืนยันได้ การปรับใช้แนวคิดผสมผสานระหว่าง Supply Pushed และ Demand Pulled อย่างเหมาะสมอาจจะเกิดประโยชน์มากกว่า จึงเสนอแนะให้เป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะต้องศึกษา วิเคราะห์ ติดตามความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ให้มีระบบการบริหารที่มีพลวัตสูง มีความยืดหยุ่น สามารถปรับระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความ

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังกล่าว และในขณะเดียวกันรัฐสามารถกำหนดความต้องการกำลังคนเพิ่มเติมในบางสาขาที่ขาดแคลนปรากฏชัดเจน เช่น การเพิ่มรับนักศึกษาในสาขาที่ขาดแคลน 16 สาขาวิชา โดยมีเป้าหมายการเพิ่มการผลิตจากปริมาณการผลิตเดิมอย่างชัดเจนในระยะเวลาที่กำหนด

การวางแผนกำลังคนระดับชาติจะต้องสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ ที่จะต้องตอบสนองความต้องการทางสังคม (ความต้องการของผู้เรียน) และความต้องการทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องคิดวิเคราะห์ในภาพรวมในระบบการผลิตทุกส่วนของประเทศ เนื่องจากปัจจุบันความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีเพิ่มขึ้นอย่างมากตามความขยายตัวของการศึกษาขั้นพื้นฐาน (คาดว่าจะเพิ่มเป็นปีละ 6-7 แสนคน) การวางแผนกำลังคนคงต้องดูว่า รัฐจะกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงรุกในลักษณะใด มีความชัดเจนเพียงใด มีความต้องการกำลังคนระดับสูงอย่างไร เมื่อได้แล้วจึงเป็นหน้าที่ของอุดมศึกษาที่จะต้องกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานให้ตอบสนองความต้องการดังกล่าว

แนวคิดการพัฒนากำลังคนระดับสูงยังมีความแตกต่างกันบ้างในกลุ่มที่ต้องการทักษะ ความรู้ ความชำนาญพิเศษ ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กล่าวคือ สถาบันอุดมศึกษาควรเน้นการผลิตกำลังคนระดับสูงให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ หรือทักษะโดยทั่วไป (Generalists) แล้วให้สถานประกอบการไปฝึกอบรมทักษะเฉพาะเพื่อการปฏิบัติงานเพิ่มเติม หรือสถาบันอุดมศึกษาควรผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ และทักษะที่พร้อมจะปฏิบัติงานได้ทันที (Specialist) โดยไม่ต้องลงทุนการฝึกอบรม

อย่างไรก็ตามทบวงมหาวิทยาลัยยังยึดมั่นในนโยบายส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสถานประกอบการทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ เพื่อให้มีการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลัง

คน การพัฒนาหลักสูตรและการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา รวมถึงการวิจัยและพัฒนา ดังนั้นการวางแผนพัฒนา กำลังคนรุ่นใหม่จึงจำเป็นต้องเป็นกระบวนการวางแผนร่วมกันระหว่างกระทรวงต่างๆ ทั้งทางด้าน สังคมและเศรษฐกิจ และสถานประกอบการภาคเอกชน โดยที่แผนการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงของ มหาวิทยาลัย/ สถาบันต่างๆ จะต้องได้รับการพิจารณา และอนุมัติโดยคณะรัฐมนตรีพร้อมๆ กับการพิจารณา งบประมาณอุดหนุนอุดมศึกษาในระยะ 3-5 ปี

5. การปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูป อุดมศึกษาไว้ 6 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปการเรียนการสอน การจัดระบบบริหารและการจัดการศึกษา การปฏิรูป มาตรฐานและการประกันคุณภาพ การพัฒนาบุคลากร ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการอุดมศึกษา และการ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินงานหลาย ด้านได้มีการประสานงานกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ) เพื่อปรับปรุงแนวคิดให้ตรงกันและร่วมกัน ผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

การจัดการเรียนการสอนและกระบวนการ การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผล กระทบทั้งระบบ ตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษาจนถึง การสำเร็จการศึกษา มีผู้กล่าว เสมอว่า การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยไทยเน้น เนื้อหามากกว่าการสร้างวิจรณ์ญาณและความคิด สร้างสรรค์บัณฑิตมีความเข้มข้นทางวิชาการต่ำกว่า มาตรฐานสากล ขาดความสามารถในการแสวงหา ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ปรัชญาการศึกษาแคบและ คลาดเคลื่อน เห็นมหาวิทยาลัยเป็นโรงเรียน เน้น วิชาเฉพาะและการเรียนในห้องเรียนเป็นหลัก การศึกษา นอกหลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ ถูกละเลย ส่งผลให้ บัณฑิตด้อยคุณภาพและใช้งานได้จำกัด

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ทบทวนหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนิสิต นักศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พบว่า ประเทศไทยยังขาดการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้าง กระบวนการเรียนรู้สำหรับคนไทย แต่มีการรวบรวม แนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง หรือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดตลอดจน แนวโน้มการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้กลุ่มเพื่อ การเรียนรู้ การเรียนแบบร่วมเรียนรู้ (Collaborative Learning) ที่เน้นกระบวนการเชิงรุกโดยที่ผู้เรียน ศึกษาหาข้อมูลและเชื่อมโยงความรู้ใหม่ ต้องการ การท้าทายให้ผู้เรียน เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน วิเคราะห์ ข้อมูลร่วมกัน การเรียนรู้แบบเปิด การเรียนรู้แบบ ยืดหยุ่นและการเรียนรู้ทางไกล การสอนเพื่อส่งเสริม การแก้ปัญหา การศึกษาเชิงสร้างสรรค์ และการเรียน การสอนผ่าน Web (Web-based Instruction) หลักการ และแนวคิดต่างๆ เหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ของนิสิตนักศึกษา ซึ่งปัจจุบันทบวงมหาวิทยาลัยได้ เผยแพร่แนวคิดต่างๆ ให้แก่มหาวิทยาลัย/สถาบัน เพื่อนำไปปรับใช้แล้ว

ในระดับบัณฑิตศึกษา การเรียนการสอนมุ่งเน้น การสืบเสาะค้นหาความเป็นนักวิชาการ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นเลิศและการพัฒนา จึงมีรูปแบบการเรียน การสอนเฉพาะ เช่น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Approach) การเรียนการสอนที่สอดคล้อง กับปัญหาและความเป็นจริงในสังคม การเรียนการสอน ที่เน้นการวิจัยและสร้างองค์ความรู้ การเรียนการสอน ที่เน้นการสร้างผลงานจากการตกผลึกทางปัญญา เป็นต้น

การพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การ ปฏิรูปการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาตามแนวทางดังกล่าว ทบวงมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการ รวมกลุ่มคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ความช่วยเหลือ

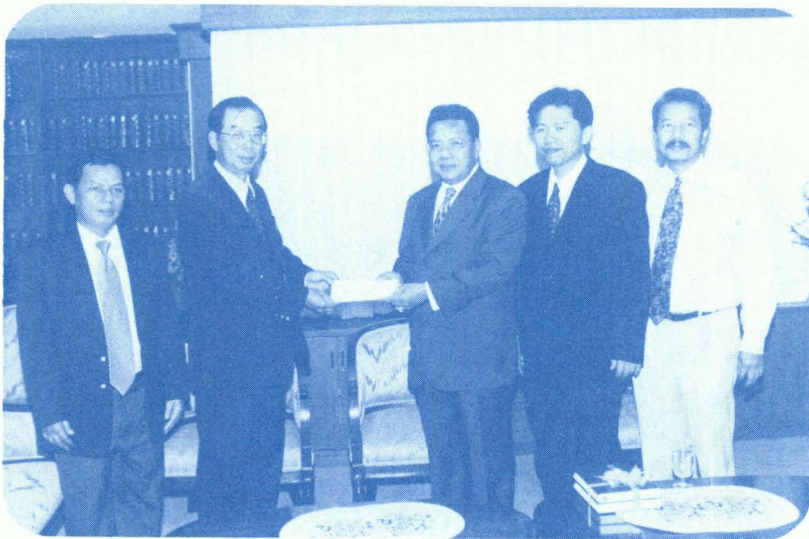
ทั้งนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ที่ต้องการปฏิรูปการเรียนการสอนในแต่ละสถาบัน เช่น การจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือด้านการเรียน ศูนย์พัฒนาการสอน ศูนย์ผลิตสื่อและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง และศูนย์การวิจัยการเรียนการสอน เป็นต้น การพัฒนา

รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว จำเป็นต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และทักษะของคณาจารย์และผู้บริหาร จำเป็นต้องมีการกระตุ้น และการสนับสนุนส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย

ประมวลภาพภารกิจผู้บริหาร

รับมอบเงินบูรณะพิพิธภัณฑ์ - นายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ได้รับมอบเงินจาก นายชัยวัฒน์ พสกภักดี ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เพื่อนำไปใช้ในการบูรณะพิพิธภัณฑ์โพธิ์ลังกา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อเร็วๆ นี้

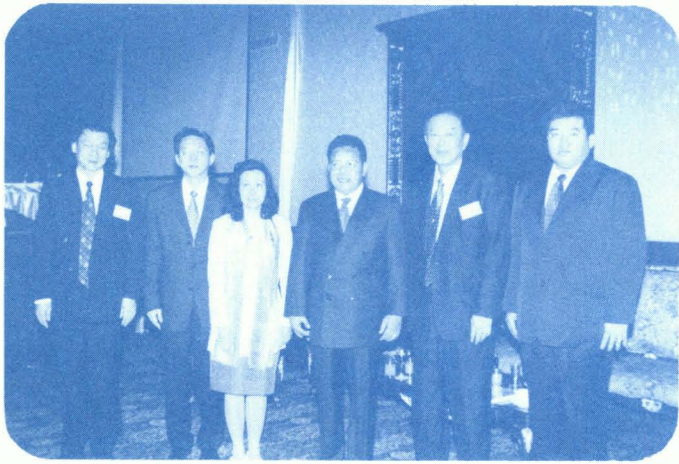

ตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน - นายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมวิทยาลัยศรีโสภณ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อรับฟังผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และแนวทางที่ต้องการให้ทบวงมหาวิทยาลัยช่วยเหลือ โดยมีอาจารย์ศศิธร โสภณ อธิการบดี ให้การต้อนรับและบรรยายสรุป

วิทยาลัยศรีโสภณ ผลิตบัณฑิตไปแล้วรวม 12 รุ่น ซึ่ง ก.พ.รับรองคุณวุฒิ มีศักดิ์และสิทธิเช่นเดียวกับบัณฑิตมหาวิทยาลัยของรัฐทุกประการ

ลงนามความร่วมมือ - นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภา ร่วมเป็นประธานลงนามกับนายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการในการใช้ทรัพยากรและการจัดกิจกรรมระหว่างสถาบันพระปกเกล้ากับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ณ รัฐสภา เมื่อเร็วๆ นี้

ทบวงฯ ร่วมมือกับเอพีไอ - นายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมสัมมนาวิชาการการจัดการศพหลายศพสำหรับนักวิชาการ ซึ่งจัดโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย โดยนายทวี บุตรสุนทร ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้การต้อนรับ ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัลด์ เมื่อเร็วๆ นี้

ปฏิรูปครูช่าง - นายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “แนวทางปฏิรูปครูช่างอุตสาหกรรม” เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านครุศาสตร์อุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เมื่อเร็วๆ นี้

บรรยายพิเศษ - นายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย บรรยายพิเศษเรื่อง “ความต้องการบัณฑิตระดับปริญญาโท-เอก กับการแก้วิกฤตชาติ” ในการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งที่ 1/2544 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โดยมี ศาสตราจารย์บุญเสริม วิสกุล อธิการบดี ให้การต้อนรับ

ความร่วมมือ - พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีลงนามความร่วมมือการดำเนินโครงการเสริมทักษะด้านภาษาเพื่อนบ้าน และการตลาดระหว่าง ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายเกษม วัฒนชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และนายสุธรรม แสงประทุม รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

.....ติดตามข่าวสารด้านการอุดมศึกษาได้จาก.....

อนุสารอุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่รายเดือน นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการอุดมศึกษาไทย

จดหมายข่าวรายสัปดาห์

เสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวในแวดวงอุดมศึกษา ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด

ดำเนินงานโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

E-mail : intcoop@mua.go.th

URL : www.mua.go.th

ชื่อ.....

ทบวงมหาวิทยาลัย

ที่อยู่.....

328 ถนนศรีอยุธยา

พญาไท กรุงเทพฯ 10400

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 2/2529
ไปรษณีย์หลานหลวง

(นางเครือวัลย์ แยมปรางค์)
หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ